

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm I. Ex administrationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

TITVLVS XXIV.

DE IUREIVRANDO.

IN defectu aliarum probationum frequenter in iudicio recurritur ad iuramentum, quia maximum expediendum litium remedium est iurisiurandi religio. *l. 1. de iureiurando.* igitur postquam de probationibus in genere ac specie dictum est, subiungitur de iureiurando.

CAPITVLVM I.

Ex administrationis.

PARAPHRASIS.

Creditores qui pacti de vsuris soluendis iuramenta à debitoribus exegerunt, ad eorundem relaxationem per Ecclesiasticas censuras compellantur.

SVMMARYM.

1. *Debitor vsuras juratò promittens, non obligatur quidem ad eas soluendas ex iustitia erga hominem, sed ex Religionis virtute erga Deum.*
2. *Creditor cui jurata vsura promissio facta est, ex iustitia obligatur ad iuramenti remissionem, quâ facta debitor liberatus est coram Deo.*
3. *Si creditor relaxare iuramentum nolit, potest à iudice cogi, vel creditore nolente, ipse iudex relaxare.*

Nota I. Tametsi debitor, qui vsuras promissit, ex vi pacti non obligetur ad soluendum, si tamen promissioni iuramentum adiecerit, obligatur non quidem ex iustitia erga hominem, sed ex Religionis virtute erga Deum. Prior pars ex eo constat, quia vsuræ titulus jure naturali iniustus & irritus est, siue, vt aliis verbis dicam, per vsurariam pactioem, vel contractum

nullum jus acquiritur. *c. Cum iamē. 5. c. Tua. 9. de vsuris, & docui lib. 3. tr. 4. c. 16. n. 6.*

Altera pars continet duo membra, Prioris ratio est, quòd iuramentum non possit esse confirmatorium pacti seu promissionis, nisi ea saltem aliquo modo naturaliter subsistat, aliàs irrita erit, quia quod non est, confirmari non potest, vt docui *l. 4. tr. 3. c. 8.* Atqui pactum seu promissio vsuraria jure ipso naturali irrita est, nullamque ex iustitia obligationem pariens. ergò pactum vsurarium iuramento non confirmatur.

Alterum membrum probatur ex *reg. can. cap. 2. De pactis in 6. cap. Si verò. 8. hoc tit.* Iuramentum homini præstitum seruari debet, quotiescunque sine peccato, siue salutis dispendio (intellige ex parte jurantis) seruari potest; atqui is, qui creditori iuxta promissionem ipsi factam vsuras soluit, eâ re non peccat, adeòque eâ re iuramentum implere potest, vt docui *cit. tract. 3. cap. 2. num. 1.* & tradit hic *Abbas* & alii cum aiunt, quòd vsuræ pactio turpitudinem contineat ex parte recipientis, non ex parte promittentis, aut soluentis; sequitur itaque, quòd vsuras cum iuramento promittens, ad earum solutionem obligetur, ob diuini Numinis reuerentiam.

Not. II. Creditor, cui jurata vsuræ promissio facta est, ex iustitia obligatur ad iuramenti remissionem, eâque factâ remissione etiam coram Deo liberatus est debitor.

Prior pars ex eo constat, quia quisque ex iustitiæ virtute obligatur, vt ab actibus iniustitiæ absteineat; constat autem Creditorem contra iustitiam peccaturum, si vsuram promissam recipiat. igitur ex iustitia obligatur, vt nolit recipere, adeòque liberet promittentem obligatione suâ.

Altera pars inde ostenditur, quia quodvis iuramentum in hominis gratiam editis,
hanc

hanc tacitam seu virtualem conditionem haber, si promissario gratum fuerit, siue nisi is remiserit, aut condonarit. Vti dixi *cod. tr. 3. c. 9. n. 4. conclus. 3.*

3 Not. III. Si creditor in tali casu iuramentum remittere nolit, Judex eum cogere potest ad relaxandum, vel eo renitente, ipsemet illius Magistratus relaxationem facere potest, quia in hoc casu factum Iudicis supplet factum partis. Sicuti in simili docent *DD. l. Si ob causam, C. de enit.* quare etiam Magistratus secularis relaxationem facere potest, si promissio, vel contractus ad forum eius pertineat, & constet de obligatione recipientis, quod turpiter iuramentum receperit, & ille ad eius remissionem obligetur, vti docet *Abbas inc. seq. n. 3. Sanchez. l. 3. Moral. c. 22. n. 16. Molin. tract. 2. d. 149. n. 12. & dixi cit. tr. 3. c. 11. n. 9.*

CAPITVLVM II.

Pervenit.

PARAPHRASIS.

Arnulphus Comes Laudicensem Episcopum rebus suis spoliavit, eumque ad iurandum compulit, quod ablata repetere nolit, hoc audito, Pontifex respondit, Episcopum ex iuramento obligationem non contraxisse; veruntamen ad cautelam se eum à coacto isto iuramento absolueret, videtur sermo esse de rebus Ecclesie, quæ quodammodo Episcopi sunt, videlicet quoad utilitatem.

SUMMARIVM.

1. *Prelatus rebus Ecclesie spoliatus, jurans se non repetiturum res ablatas, nullam ex iuramento obligationem contrahit.*

NOT. vnicum. Si Prelatus rebus Ecclesie spoliatus iuravit se non repetiturum, nullam ex iuramento obligationem contrahit, ita habetur in *text. & infrac. Sicut. 27. hoc tit. & docet glossa verb. Rebus. & verb. Possit. constringi. Ioan. Andr. hic. Abbas. num. 4.*

Probatur primò. Iuramentum, quod est

de re illicita, obligationem non parit, quia iuramentum non est vinculum iniquitatis. *C. Quemadmodum. 25. hoc tit.* atqui iuramentum hoc de re illicita est; cum enim Prelatus ratione publici officij ex iustitia obligatus sit ad res Ecclesie, quæ iniuste alienatae, vel ablatae sunt, repetendas, c. *Si quis Presbyterorum. 6. de reb. Ecclesia non alienandis*, sequitur, quod iuramentum de non repetendo sit de re illicita, & consequenter non obligatorium.

2. Iuramentum promissorium non valet, quatenus cedit in injustum præiudicium personæ tertiæ, Ecclesie, vel communitatis, siue, vt aliter dicam, quatenus cedit in præiudicium Juris publici, aut juris Superioris. c. *Venientes. 19. juncta glossa magna hoc tit. c. Si diligenti. 13. de foro competente.* Sed dictum iuramentum cedit in præiudicium Ecclesie, & publici juris, cum Prelatus non sit Dominus rerum Ecclesie, sed administrator & custos c. *Fraternitatem. 2. de donat.* Quare quod in hoc capitulo Papa absoluit Episcopum, id intelligi debet ad cautelam; vel absoluit eum, id est, sententialiter declaravit liberum esse à iuramento, sicut in simili habetur. *cap. Absoluimus. 4. juncta gloss. caus. 24. q. 1.*

CAPITVLVM III.

Pervenit.

PARAPHRASIS.

Promissum non infringit, qui in melius mutat, neque etiam aliquis fidem per iuramentum alteri cum conditionibus datam seruare cogitur, si constet illum conditiones non seruare.

SUMMARIVM.

1. *Promissum etsi iuratum non infringit, qui illud in melius commutat, quo sensu hoc verum.*
2. *In reciproco pacto, etiam iurato, conditio hæc suapte natura inest, si altera pars, quacum contrahitur, conditiones sibi prescriptas seruet.*

Prima